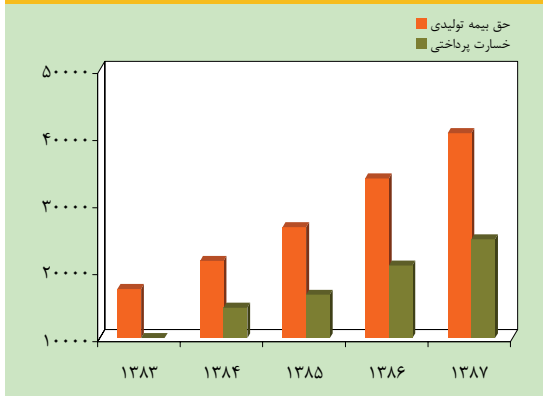

نمودار ۱۸-۱- عملکرد صنعت بیمه (میلیارد ریال)

در سال ۱۳۸۷، علی‌رغم رشد حق بیمه‌ها در مقایسه با سال قبل، ضریب نفوذ بیمه^(۵) با اندکی افزایش از ۱/۱۸ درصد به ۱/۲۰ درصد رسید. این نسبت در بیمه‌های غیرزندگی معادل ۱/۱۴ درصد و در بیمه‌های زندگی برابر ۰/۰۶ درصد بود. شایان ذکر است در سال ۱۳۸۷، به شرکت بیمه غیردولتی میهن مجوز فعالیت داده شد و این شرکت فعالیت خود را در تمام رشته‌های بیمه‌ای آغاز نمود.

۱۸-۱- عملکرد بازار بیمه

بررسی میزان حق بیمه تولیدی و خسارت پرداختی تا حدی نشان‌دهنده بازدهی شرکت‌های بیمه در هر رشته بیمه‌ای است. مقایسه این دو شاخص با تعداد بیمه‌نامه و تعداد خسارت، می‌تواند حجم فعالیت شرکت‌های بیمه را در هر رشته بیمه‌ای مشخص کند.

۵- ضریب نفوذ بیمه، نسبت حق بیمه تولیدی به تولید ناخالص داخلی بوده و بیانگر حرکت سریع‌تر یا آهسته‌تر صنعت بیمه در مقایسه با مجموعه اقتصاد کشور می‌باشد.

عملکرد صنعت بیمه کشور^(۱) در سال ۱۳۸۷

نشان‌دهنده تداوم روند رو به رشد شرکت‌های بیمه به ویژه شرکت‌های بیمه بخش غیردولتی بود؛ به طوری که سهم شرکت‌های بیمه غیردولتی از کل بازار بیمه (حق بیمه‌های تولیدی)^(۲) در پایان سال ۱۳۸۷ به ۲۵/۱ درصد رسید. در سال مورد بررسی، میزان حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه اعم از دولتی و غیردولتی معادل ۴۰۵۶۱ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۱۹/۹ درصد رشد نشان می‌دهد. روند صعودی حق بیمه تولیدی در مقایسه با رشد بطئی جمعیت کشور طی سال‌های اخیر موجب شده است تا شاخص حق بیمه سرانه کشور^(۳) نیز از روندی صعودی برخوردار شود؛ به طوری که حق بیمه سرانه از ۴۷۲/۹ هزار ریال در سال ۱۳۸۶ با رشدی معادل ۱۸/۲ درصد به ۵۵۸/۸ هزار ریال در سال ۱۳۸۷ رسید. از این میزان، ۵۲۹/۷ هزار ریال (معادل ۹۴/۸ درصد) به سرانه بیمه‌های غیرزندگی و مابقی به سرانه بیمه‌های زندگی تعلق داشت.

۱- مطالب این فصل براساس «سالنامه آماری صنعت بیمه کشور، ۱۳۸۷» از انتشارات بیمه مرکزی ایران تهیه شده است.

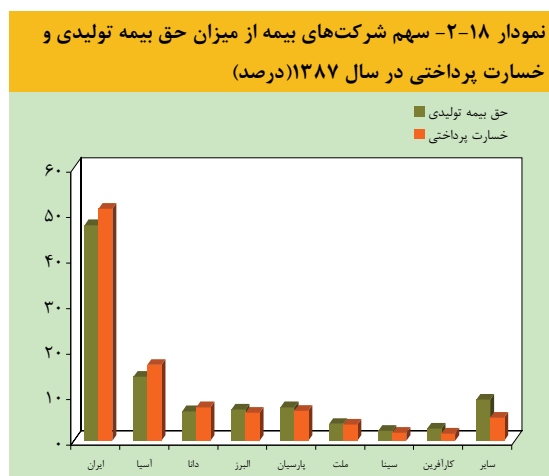
۲- صنعت بیمه کشور متشکل از بیمه مرکزی ایران (ناظر دولت در بازار بیمه و متولی بیمه‌های بازرگانی)، شرکت‌های بیمه دولتی (ایران، آسیا، البرز و دانا) و شرکت‌های بیمه غیردولتی (معلم، پارسیان، کارآفرین، سینا، رازی، ملت، امید، حافظ، توسعه، دی، سامان، نوین، ایران‌معین، پاسارگاد و میهن) است. شرکت‌های بیمه ایران‌معین، امید و حافظ صرفاً دارای مجوز فعالیت در مناطق آزاد و ویژه اقتصادی می‌باشند. شرکت بیمه اتکایی امین نیز در زمینه بیمه‌های اتکایی فعالیت می‌کند.

۳- «حق بیمه تولیدی» شامل بیمه‌نامه‌هایی است که در سال مورد بررسی صادر شده باشند، اعم از این که اعتبار آنها به پایان رسیده یا نرسیده باشد.

۴- حق بیمه سرانه، نشان‌دهنده میزان حق بیمه‌ای است که به طور متوسط هر نفر پرداخت کرده است و از تقسیم حق بیمه تولیدی صنعت بیمه بر جمعیت کشور به دست می‌آید.

۱۸-۱-۱- حق بیمه تولیدی

در سال مورد بررسی بابت پوشش ریسک‌های مربوط به رانندگی و اتومبیل (بیمه‌نامه‌های شخص ثالث، حوادث سرنشین و بدنه اتومبیل) بود. در این سال شرکت بیمه دولتی ایران، شرکت‌های بیمه غیردولتی و شرکت‌های بیمه دولتی آسیا، دانا و البرز به ترتیب ۵۱/۰، ۱۸/۷، ۱۶/۷، ۷/۴ و ۶/۲ درصد از کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه را به خود اختصاص دادند. در این میان بالاترین سهم در شرکت‌های بیمه غیردولتی به شرکت‌های بیمه پارسیان (۶/۷ درصد) و ملت (۳/۶ درصد) اختصاص داشت.

۱۸-۱-۳- ضریب خسارت

ضریب خسارت^(۱) بازار بیمه کشور در سال ۱۳۸۷ معادل ۷۴/۷ درصد بود که ۱/۰ واحد درصد نسبت به رقم مشابه سال قبل افزایش نشان می‌دهد. این ضریب در سال ۱۳۸۶ با کاهش روبه‌رو بود. در سال ۱۳۸۷، ضریب خسارت بیمه شخص ثالث ۹۴/۴ درصد بود که در مقایسه با سال قبل ۹/۵ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد. به طور کلی، ضریب خسارت رشته‌های زندگی، اعتبار، درمان و شخص ثالث بالاتر از ضریب خسارت بازار بیمه و بین ۹۴/۴ تا ۱۹۹/۸ درصد و ضریب خسارت سایر

۱- «ضریب خسارت»، حاصل نسبت «خسارت واقع شده» به «حق بیمه عاید شده» است و نشان‌دهنده آن است که چند درصد از حق بیمه‌ها بابت خسارت خطرهای تحت پوشش به بیمه‌گذاران برگشت داده شده یا خواهد شد. «حق بیمه عاید شده» شامل مجموع حق بیمه تولیدی و تفاضل ذخیره حق بیمه ابتدا و پایان سال است. همچنین «خسارت واقع شده» عبارت از حاصل جمع خسارت‌های پرداختی و تفاوت بین خسارت‌های معوق آنها و ابتدای هر سال است.

در سال ۱۳۸۷، میزان حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه اعم از دولتی و غیردولتی معادل ۴۰۵۶۱/۰ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال قبل ۱۹/۹ درصد رشد نشان می‌دهد. رشته شخص ثالث با سهمی معادل ۴۵/۳ درصد همانند سال‌های قبل بیشترین سهم حق بیمه تولیدی از کل سهم بازار را داشت. پس از آن بیشترین سهم به ترتیب به رشته‌های بدنه اتومبیل (۱۲/۳ درصد)، درمان (۹/۰ درصد)، آتش‌سوزی (۶/۴ درصد)، مسئولیت (۵/۹ درصد) و زندگی (۵/۲ درصد) اختصاص داشت. در سال مورد بررسی، حق بیمه تولیدی شرکت‌های بیمه در خصوص رشته‌های بیمه اعتبار، مهندسی، پول، کشتی، باربری و آتش‌سوزی با کاهش و سایر رشته‌های بیمه با افزایش همراه بود. در میان حق بیمه رشته‌های مختلف، حوادث سرنشین، هواپیما، حوادث و مسئولیت به ترتیب از بیشترین رشد برخوردار بودند.

در این سال شرکت‌های بیمه ایران و آسیا در مجموع سهمی معادل ۶۱/۵ درصد از کل حق بیمه‌های تولیدی بازار بیمه کشور را به خود اختصاص دادند. شرکت‌های بیمه غیردولتی نیز در سال مورد بررسی معادل ۲۵/۱ درصد از کل حق بیمه‌های تولیدی بازار بیمه را دارا بودند. در این میان بالاترین سهم در شرکت‌های بیمه غیردولتی به شرکت‌های بیمه پارسیان (۷/۴ درصد) و ملت (۳/۷ درصد) اختصاص داشت.

۱۸-۱-۲- خسارت پرداختی

در سال مورد بررسی، میزان خسارت پرداختی بازار بیمه کشور ۲۴۷۵۲/۶ میلیارد ریال بود که در مقایسه با سال ۱۳۸۶، رشدی معادل ۱۸/۹ درصد نشان می‌دهد. همانند سال‌های قبل، بیش از نیمی از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه (۶۰/۵ درصد) در رشته بیمه شخص ثالث پرداخت شد. بعد از رشته مذکور، رشته‌های بیمه درمان، بدنه اتومبیل و مسئولیت به ترتیب با ۱۱/۷، ۱۰/۹ و ۳/۹ درصد بیشترین سهم از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه کشور را دارا بودند. در مجموع، ۷۳/۰ درصد از کل خسارت‌های پرداختی بازار بیمه

۱۸-۱-۵- تعداد خسارت پرداختی

تعداد خسارت‌های پرداختی صنعت بیمه در سال ۱۳۸۷ با ۱۴/۰ درصد رشد نسبت به سال قبل به ۳/۹ میلیون مورد رسید. رشته بیمه درمان با ۲۶/۹ درصد رشد نسبت به سال قبل، بیشترین سهم از کل تعداد خسارت پرداختی بازار (۴۲/۷ درصد) را داشت. پس از آن رشته بیمه شخص ثالث با ۱۰/۶ درصد رشد نسبت به سال قبل، سهمی معادل ۴۲/۱ درصد از کل بازار را به خود اختصاص داد. در مجموع، رشته‌های بیمه بدنه اتومبیل، شخص ثالث و درمان ۹۴/۲ درصد از کل تعداد خسارت‌های پرداختی بازار بیمه کشور را دارا بودند. بررسی آمار مربوط به تعداد خسارت‌های پرداختی شرکت‌های بیمه نشان می‌دهد در این سال شرکت‌های بیمه ایران، دانا و آسیا در مجموع ۷۴/۴ درصد از کل تعداد خسارت‌های صنعت بیمه کشور را پرداخت کردند. در سال مورد بررسی، تعداد خسارت‌های پرداختی شرکت‌های بیمه غیردولتی با ۳۱/۰ درصد رشد نسبت به سال قبل به ۸۲۸/۲ هزار مورد رسید که معادل ۲۱/۵ درصد از تعداد کل خسارت‌های پرداختی صنعت بیمه می‌باشد.

رشته‌ها کمتر از ضریب خسارت بازار بیمه و بین ۱۱/۶ تا ۶۷/۳ درصد بود. مقایسه شرکت‌های بیمه از لحاظ ضریب خسارت نشان می‌دهد که شرکت‌های بیمه دولتی آسیا، ایران، دانا و البرز به ترتیب دارای ضرایب خسارت ۰/۸۵، ۰/۷۷، ۰/۶۸ و ۰/۶۶ درصد بودند. در بخش غیردولتی نیز ضریب خسارت ۰/۶۷ درصد بود که این ضریب بین صفر درصد برای شرکت بیمه میهن تا ۰/۸۳ درصد برای شرکت بیمه ملت در نوسان بود. شایان ذکر است افزایش ۱/۰ واحد درصدی ضریب خسارت بازار بیمه در سال مذکور متأثر از افزایش این ضریب در شرکت‌های بیمه دولتی و غیردولتی و عمدتاً در رشته‌های بیمه زندگی، درمان، هواپیما و آتش‌سوزی بود که در این بین، افزایش ضریب خسارت بیمه زندگی و درمان تأثیرگذارتر از سایر رشته‌های بیمه بود.

جدول ۱۸-۱- عملکرد بازار بیمه

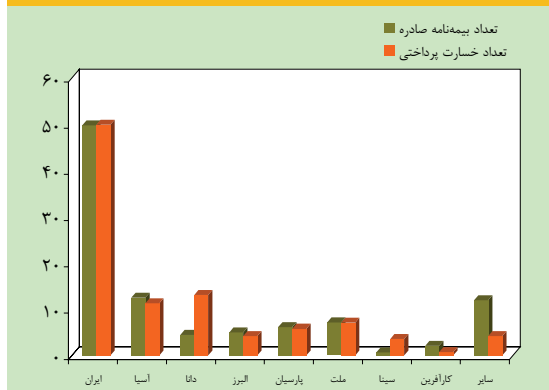
درصد تغییر	۱۳۸۷	▲۱۳۸۶
حق بیمه تولیدی(میلیارد ریال)	۴۰۵۶۱/۰	۳۳۸۲۴/۱
خسارت پرداختی(میلیارد ریال)	۲۴۷۵۲/۶	۲۰۸۲۳/۵
ضریب خسارت(درصد)	۷۴/۷ ^(۱)	۷۳/۷

ماخذ: سالنامه آماری صنعت بیمه، ۱۳۸۷، بیمه مرکزی ایران
۱- برحسب واحد درصد

۱۸-۱-۴- تعداد بیمه‌نامه صادره

در سال ۱۳۸۷، صنعت بیمه کشور بیش از ۳۰/۸ میلیون فقره بیمه‌نامه صادر نمود که در مقایسه با سال قبل ۲۷/۵ درصد رشد نشان می‌دهد. از مجموع بیمه‌نامه‌های صادره، ۴۳/۶ درصد به بیمه شخص ثالث اختصاص داشت. در مجموع، ۸۲/۸ درصد از کل بیمه‌نامه‌ها در این سال مربوط به بیمه‌نامه‌های اتومبیل (شخص ثالث، حوادث سرنشین و بدنه اتومبیل) بود. در این سال تعداد بیمه‌نامه صادره رشته بیمه کشتی بیشترین رشد (۱۲۰/۸ درصد) را در بین رشته‌های بیمه دارا بود. بررسی آمار مربوط به تعداد بیمه‌نامه‌های شرکت‌های بیمه نشان می‌دهد که شرکت‌های بیمه دولتی ایران و آسیا به ترتیب ۴۹/۸ و ۱۲/۵ درصد از کل بیمه‌نامه‌های بازار بیمه کشور را صادر کردند. تعداد کل بیمه‌نامه‌های صادره شرکت‌های بیمه غیردولتی در سال ۱۳۸۷ با ۳۳/۶ درصد رشد نسبت به سال گذشته، سهمی معادل ۲۸/۲ درصد از کل بیمه‌نامه‌های صادره را به خود اختصاص داد.

نمودار ۱۸-۳- سهم شرکت‌های بیمه از تعداد بیمه‌نامه‌های صادره و تعداد خسارت پرداختی در سال ۱۳۸۷ (درصد)

۱۸-۲- شرکت‌های بیمه

در سال مورد بررسی، رتبه‌بندی شرکت‌های بیمه از نظر تولید حق بیمه در مقایسه با سال قبل تغییر کرد و شرکت‌های بیمه ایران، بخش غیردولتی، آسیا، البرز و دانا به

خسارت شرکت‌های بیمه آسیا، ملت، پارسیان، ایران و دی بیشتر از ضریب خسارت بازار بیمه بود. در سال مورد بررسی، ضریب خسارت شرکت‌های بیمه دولتی دانا و آسیا و شرکت‌های بیمه غیردولتی امید، معلم، سینا، پارسیان، ایران‌معین و توسعه کاهش و ضریب خسارت بقیه شرکت‌های بیمه افزایش یافت.

۱۸-۳- دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه

در سال ۱۳۸۷، دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه با رشدی معادل ۲۳/۵ درصد به ۶۴۰۱۱/۱ میلیارد ریال رسید که علت عمده این امر، افزایش ۳۸/۶ درصدی سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت در سمت دارایی‌ها و افزایش ۴۵/۲ درصدی ذخایر حق بیمه در سمت بدهی‌های شرکت‌های بیمه بوده است. سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت انجام شده توسط شرکت‌های بیمه در سال ۱۳۸۷، ۲۲/۵ درصد کاهش یافت و به ۵۵۸۱/۳ میلیارد ریال رسید. در این سال شرکت‌های بیمه منابع سرمایه‌گذاری خود را بیشتر به سمت سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت سوق دادند. در سال مورد گزارش، حقوق صاحبان سهام شرکت‌های بیمه با ۱۶/۰ درصد افزایش روبه‌رو بود.

ترتیب ۴/۷۴، ۱/۲۵، ۱/۱۴، ۹/۶ و ۵/۶ درصد از حق بیمه بازار را دارا بودند. در سال مذکور، از سهم شرکت‌های بیمه آسیا، البرز، دانا، سینا و ملت در مجموع ۳/۶ واحد کاسته شد و به سهم سایر شرکت‌های بیمه افزوده شد.

طی سال ۱۳۸۷، شرکت بیمه ایران به لحاظ حجم فعالیت همچنان سهم اصلی بازار را در اختیار داشت. در این سال حق بیمه‌های تولیدی شرکت‌های بیمه غیردولتی، ایران، البرز و آسیا نسبت به سال قبل به ترتیب ۶/۳۵، ۵/۲۰، ۳/۱۳ و ۲/۱۰ درصد افزایش یافت. همچنین، سهم شرکت‌های بیمه ایران، بخش غیردولتی، آسیا، دانا و البرز از خسارت‌های پرداختی بازار بیمه به ترتیب ۱۰/۵۱، ۷/۱۸، ۷/۱۶ و ۲/۶ درصد بود که در مقایسه با سال قبل سهم شرکت‌های بیمه ایران، آسیا، دانا و پارسیان در مجموع به میزان ۳/۷ واحد کاهش و سهم سایر شرکت‌های بیمه به همین میزان افزایش یافت.

مقایسه شرکت‌های بیمه از لحاظ ضریب خسارت در سال ۱۳۸۷ نشان می‌دهد که در بین شرکت‌های بیمه، ضریب

جدول ۱۸-۲- خلاصه دارایی‌ها و بدهی‌های شرکت‌های بیمه (۱)

(میلیارد ریال)

درصد تغییر	پایان سال		
	۱۳۸۷	۱۳۸۶	
			دارایی‌ها
۲۰/۰	۱۲۴/۶	۱۰۳/۸	دارایی‌های نامشهود
۱۰/۱	۴۹۴۳/۸	۴۴۹۰/۷	دارایی‌های ثابت مشهود
۳۸/۶	۱۷۷۵۸/۱	۱۲۸۰۹/۵	سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت
۱۸/۱	۵۹۵/۲	۵۰۳/۹	مطالبات بلندمدت
۴۴/۱	۴۹۱۹/۴	۳۴۱۴/۸	سایر حساب‌ها و اسناد دریافتی
-۲۲/۵	۵۵۸۱/۳	۷۲۰۵/۸	سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت
۱۸/۵	۱۵۰۹۳/۷	۱۲۷۲۳/۹	مطالبات از بیمه‌گذاران، نمایندگان و بیمه‌گران
۵۶/۳	۱۱۶۴۷/۷	۷۴۵۳/۱	سهم بیمه‌گران اتکالی از ذخایر فنی
۳/۵	۲۳۴۱/۲	۲۲۶۱/۱	موجودی بانکی و وجوه نقد
۱۹/۴	۱۰۰۶/۱	۸۴۲/۶	سایر
۲۳/۵	۶۴۰۱۱/۱	۵۱۸۱۹/۲	جمع دارایی‌ها= جمع بدهی‌ها
			بدهی‌ها
۱۳/۵	۴۲۷/۳	۳۷۶/۵	بدهی به بیمه‌گذاران و نمایندگان
۳۵/۶	۳۳۷۲/۷	۲۴۸۶/۴	بدهی به بیمه‌گران و بیمه‌گران اتکالی
۲۶/۷	۴۹۱۹/۷	۳۸۸۳/۹	سایر حساب‌ها و اسناد پرداختی
۴۵/۲	۲۳۴۶۱/۰	۱۶۱۶۱/۴	ذخایر حق بیمه
۱۵/۰	۷۸۰۰/۰	۶۷۸۱/۰	ذخیره خسارت معوق
۸/۹	۱۰۴۱/۳	۹۵۶/۲	ذخیره ریسک‌های منقضی نشده
-۱۷/۳	۴۲۳۹/۲	۵۱۲۴/۷	سایر ذخایر فنی
۳/۶	۴۳۵۹/۵	۴۲۰۷/۴	حق بیمه سال‌های آتی
۵۰/۴	۲۸۴۱/۲	۱۸۸۸/۸	سایر بدهی‌ها (۲)
۱۶/۰	۱۱۵۴۹/۲	۹۹۵۲/۹	حقوق صاحبان سهام

ماخذ: بیمه مرکزی ایران

۱- شامل شرکت‌های بیمه دولتی و غیردولتی می‌باشد.

۲- شامل ذخیره مالیات بر درآمد، سود سهام، ذخیره مزایای پایان خدمات کارکنان و سایر بدهی‌ها می‌باشد.